„גבורות ישראל בדורנו – ראשיתן בהגנת תל־חי ובאגדת תל־חי"

— אמר ראש הממשלה בעצרת זכרון לטרומפלדור וחבריו * חנך שכונות ע"ש ז'בוטינסקי ואלון בקרית־שמונה ואמר: „זה היה אחד הימים היפים בחיי"

מנחם בגין — למרגלות פסל הארי השואג. (צילם: מוחם רהט)

מאת מנחם רהט

כעצרת ממלכתית, במעמד ראש הממשלה מנחם בגין, חועלה אתמול בהנחת האריה השואג בתל־חי, זכרם של שמונת מגיני תל־חי, ובראשם יוסף טרומפלדור, במלאות 61 שנה לנפילת הגבורה שלהם בהגנת המקום. בעצרת השתתפו מאות בני נוער, מן הגדעות הנוער השונות, שנועדו קודם לכן ממצודת כ"ח אל תל־חי, לקבוצות של עולים חדשים ממזרח וממערב, ותיקי „השומר" ואנשי ההתיישבות העובדת באזור.

בהתייצבו אל מול בני הנוער, לבושי כחול־לבן ושאר משתתפי העצרת, ובהם יחידה צבאית שדיגלה נשקה, אמר ראש הממשלה בהתרגשות: „חיילי ישראל, בני הנעורים, מי ימלל גבורות ישראל בדור התקומה. כל אלה ראשיתן בהגנת תל־חי ובאגדת תל־חי — מאורע כביר שהתרחש כאן לפני 61 שנה. באנו היום להרכין ראש ולהעניק כבוד לגיבורי ת־ אומה — יוסף טרומפלדור ושבעת חבריו מגיני תל־חי".

מר בגין ניצב על בימת אבן הבזלת, כשגבו אל האנדרטה שבה חקוק פסוקו המפורסם של טרומפלדור „טוב למות בעד ארצנו", ותיאר ארוכות את דמותו המיוחדת של מפקד המגינים בתל־חי, שכל ימיו בוקש להבן על כבודו של האדם היהודי אשר נרמס בגולה „בידי זרים". ראש הממשלה הוכיח את שאיפתו של טרומפלדור, להוכיח קבל עולם כי האדם היהודי אינו פחדן, ויודע הוא ללחום ב־ עוז רוח ובמסירות נפש.

„הרופא ד"ר גרי, שליווה את טרומפל־ דור הפצוע מתל־חי לכפר גלעדי, העיד, ששאל את טרומפלדור ברגעיו האחרונים לשלומו, ותשובתו היתה: „אין דבר, כדאי למות בעד הארץ". זו הגירסה ה־ מקורית, שלימים נתחלפה באימרה „טוב למות בעד ארצנו", ברבות הימים קמו אנשים ואמרו: „טוב לחיות בעד ארצנו", ולכאורה יש סתירה בין הפסוקים הללו. אך זוהי טעות — אין סתירה. שבנו למולדת לחיות בה ולבנותה לתפארת ער־ לם, אך כדי לשחרר את העם והארץ דרו־ שה מסירות נפש, כפי שנוכחנו בדורנו, דור ההשמדה והתקומה. ללא מסירות נפש לא היינו מגיעים עד הלום. אין סתירה בין „טוב לחיות בעד ארצנו" היפה והטובה, אך אם אין דרך אחרת, צריך ללחום למענה ואף ליפול למענה, לחכ־ טהת תירותו ועצמאותו של עמנו. זהו הלקח מפרשת טרומפלדור".

טרם בואו לתל־חי ערך ראש הממשלה ביקור ממלכתי בקרית־שמונה — העיר הנושאת את שמם של שמונת גיבורי תל־ חי. מר בגין נתקבל ברדתו מהמסוק ה־ צבאי על־ידי ראש העיריה הקרואה, ראו־ בן רובוב, ושאר חברי המועצה. משם יצאה הפמליה לאחת השכונות בדרום העיר — ובטקס שנערך בהשתתפות מאות ילדי בתי הספר המקומיים, הוענק לה שמו של זאב ז'בוטינסקי.

ראש הממשלה שיבח את ועדת השמות העירונית על שבחרה בשם מיוחד זה לשכונה, ואמר: „אני מקווה שהשכונה תהיה מקום מגורים לאנשים טובים, ושתהיה לה תרומה מיוחדת לחיי העיר כולה".

הקרואה, להעניק שמותיהם של גדולי האומה לכמה מרובעי העיר, ותיאר ארו־ כות את אישיותו של ז'בוטינסקי: „האיש הזה הקדיש לעמנו משחר נעוריו את כל כשרונותיו המופלאים — עד ליומו ה־ אחרון. ילדי ישראל, בעוברם בדרך זו, יזכרו את תולדות חייו של המנהיג, ש־ יוסיף לחיות בלבנו לדורי דורות".

אחר הסרת הלוט מעל השלט הנושא את שמו של ז'בוטינסקי, המשיך ראש הממשלה לשכונה אחרת בעיר — לה הוענק שמו של יגאל אלון, במלאות שנה להסתלקותו. בשכונה זו קידמו את פניו, בין היתר, הנשים המקומיות בילדות שמ־ חה מחרישות אזנים, וילדי בתי הספר נופפו בדגלים, בעוד הרמקולים משמיעים את נעימת: „עם ישראל חי".

בדבריו בטקס זה אמר ראש הממש־ לה: „אהבת ישראל דוחה כל יריבות פוליטית. באתי הפעם לספר בשבחו של אחד מטובי בני האומה, שכשמו כן היה — אלון נטוע בין סלעי הגליל". מר בגין תיאר את דרכו בכוחות המגן העב־ ריים עד קום המדינה, וסיפר על חלקו בממשלת הליכוד הלאומי בהחלטה למען שיחרור ירושלים ושאר חבלי ארץ־ישר־ אל עד הירדן.

מאוחר יותר השתתף ראש הממשלה בטקס קריאת חריבע הצפון־מזרחי של קרית־שמונה בשם „מעלה יאיר" — לי־ קרו של אברהם („יאיר") שטרן, מייסד „לח"י". שכונה נוספת בקרית־שמונה נקר־ אה אתמול על שמו של מנהיג המפד"ל למנוח, משה חיים שפירא, ורחוב חדש בעיר נתקרא בשמו של הרב יוסף משאש, ממנהיגי יהדות מרוקו ורבה של חיפה.

מר בגין נפגש עם ועדי העובדים ב־ מפעלי התעשיה המקומיים, ושמע מפיהם על מצוקתה של קרית־שמונה בעיקר ב־ תחום התעסוקה, התיעוש והפיתוח. בתום פגישה זו סיכם מר בגין את ביקורו, בדברים אלה: „היה זה אחד הימים ה־ יפים בחיי. חנכתי בעיר רובעים מספר, היתה לי פגישה בעלת חשיבות עם וע־ די העובדים, שהביאו לפני את בעיות ה־ תעסוקה במקום, נעשה מאמצים, שיחוסלו כיסי האבטלה בעיר ובמקומות אחרים. חברי הועדים ביקשו שאכריז על קרית־ שמונה עיר ספר, והבטחתי להביא בק־ שתם בפני שר האוצר והממשלה — וכך אעשה".

אתמול החליט הועדת הכספים של ה־ כנסת לתקים ועדה, בראשותו של ח"כ חיים קופמן (הליכוד), אשר תדון באפ־ שרות להכיר בקרית־שמונה כישוב ספר עירוני וכמו כן בנושאים אחרים הקשו־ רים לביסוסה של העיר.